

Burgerschapsvorming

‘Onze kinderen leren dat ze een bijdrage kunnen leveren aan een solidaire samenleving waarin iedereen een eigen mening kan hebben, maar niet eigen feiten erop na kan houden.’

Visie

Het Mozaïek heeft de overtuiging dat iedereen een bijdrage kan leveren aan onze samenleving. Onderwijs heeft een burgerschapsvormende functie. Op school ontwikkelen kinderen de kennis, vaardigheden en houding die nodig zijn om als volwassenen samen te leven en te werken.

School is integraal burgerschapsvormend. Burgers hebben geletterdheid, gecijferdheid, kennis van de wereld, natuur en techniek en mensenkennis nodig. Daarnaast moeten ze kennis hebben van en respectvol om kunnen gaan met verschillen en de universeel geldende fundamentele rechten en vrijheden van ieder mens. De school is medeverantwoordelijk voor de ontwikkeling van deze elementaire competenties.

We gaan niet uit van één opvatting van wat goed burgerschap is en dat als norm doen gelden. We maken zaken inzichtelijk en gaan niet moraliseren. Door bemiddeling van kennis en vaardigheden laten we kinderen zelf tot kritische en morele oordelen komen en beslissingen nemen en keuzes maken. Zo helpen we hen in de ontwikkeling van hun mogelijkheden om zelf te kunnen bepalen wat goed burgerschap is en wat dit betekent voor hun leefwijze en doen en laten.

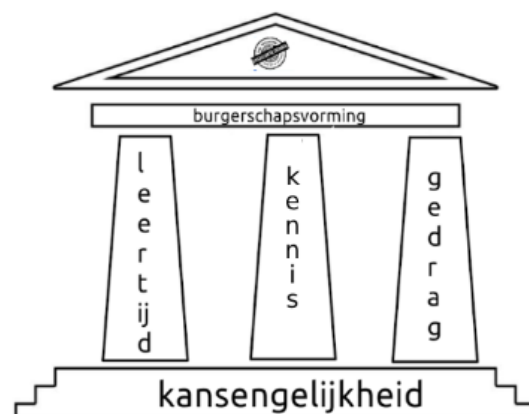
We gebruiken verschillende burgerschapsopvattingen in ons onderwijs om een stevig fundament te leggen voor goed burgerschap bij onze kinderen. Zo leren ze na te denken over wie ze willen zijn en wat ze willen betekenen in deze wereld.

Wij willen dat onze kinderen in samenhang naar de wereld kunnen kijken en dat binnen- en buitenschools met elkaar in verbinding staat. Wanneer leerlingen de school verlaten, kunnen ze met zelfvertrouwen de maatschappij betreden. Ze hebben daarvoor vaardigheden ontwikkeld en zich ruime kennis van de wereld eigen gemaakt. Hiermee kunnen zij zich een mening vormen, kritisch denken en zich op een respectvolle manier laten horen en bijdragen aan onze samenleving. Met een goed afgeronde schoolcarrière hebben kinderen toegang tot onze maatschappij en het vermogen om daaraan bij te dragen.

Hoe doen we dit?

Burgerschapsvorming rust op het Mozaïek daarom op de volgende pijlers:

- Effectief onderwijs
- Kennis van de wereld
- Gedrag

Effectief onderwijs

Goed onderwijs heeft een belangrijke rol in het toekomstige succes van leerlingen en in de gemeenschap. Goed onderwijs is de startkwalificatie voor actieve deelname en bijdrage aan de samenleving. De focus van het Mozaïek ligt op het leren met een voor ieder kind gegarandeerd haalbaar curriculum in kennis en vaardigheden. Hiervoor is een professioneel handelingskader: evidence informed werken.

We hebben hoge verwachtingen, stellen doelen, oefenen herhaald en geven feedback om successen te behalen, dit motiveert. We werken hieraan op een planmatige manier, waardoor deze lijn in de hele school zichtbaar is en geborgd wordt. We investeren in de kwaliteit van de leerkrachten, door hen in en buiten de school verder te professionaliseren. Op onze school telt elke minuut en wordt continu gekeken hoe we ons onderwijs steeds weer kunnen verbeteren, vernieuwen of veranderen. Met lesson studies, (beeld)coaching en studiedagen wordt geborgd dat de vaardigheden en kennis van de leerkrachten steeds wordt vergroot. Leerkrachten worden benaderd als vakmensen en zijn eigenaar van hun eigen ontwikkeling en vakmanschap.

Kennis van de wereld

De kinderen van het Mozaïek krijgen thuis veelal weinig Nederlands 'cultureel kapitaal' mee: jeugdliteratuur, bezoek aan culturele instellingen en gesprekken waarin kennis van de wereld wordt overgebracht en academische taal wordt gebruikt. Veel kinderen hebben daarom beperkt kennis van de wereld en daardoor een kleine woordenschat. Achtergrondkennis en woordenschat zijn bepalend voor tekstbegrip. Daardoor lezen ze minder, wat weer leidt tot een verdere kennisachterstand. Het Mozaïek ontwikkelt daarom zelf een aanpak waarin mondelinge taalvaardigheid, schrijven, effectief leesonderwijs, woordenschat- en zaakvakonderwijs geïntegreerd wordt aangeboden.

Debat is hierbij vanaf groep 6 een structurele verwerkingsvorm, waarbij kinderen hogere denkvaardigheden ontwikkelen. De aanpak van het Mozaïek biedt kennis en rijke teksten aan, waardoor kennisachterstand wordt ingelopen. Binnen alle thema's, maar specifiek in het thema 'Hoe wij samenleven en -werken op aarde' komen culturele onderwerpen aan de orde. Over de waarde van diversiteit, dat elke cultuur een eigen rijkdom heeft, de grondslagen van onze democratie en gereedschappen om daar aan bij te dragen. Ook de kansen en gevaren van de digitale samenleving komen aan de orde. Op basis van deze uitgebreide bagage krijgen de kinderen de kans om zich een mening te vormen, beslissingen te nemen, keuzes te maken en inzicht te krijgen in de samenleving waardoor ze hier hun bijdrage aan kunnen leveren.

Gedrag

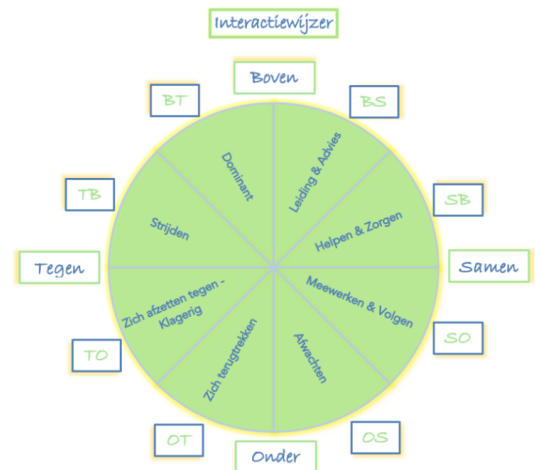
We leren kinderen en laten hen nadenken over normen, vaardigheden en gedragingen die ze nodig hebben om als volwaardig burger te kunnen participeren in onze samenleving. Goed gedrag is geen vanzelfsprekendheid, het moet geleerd worden. Hierdoor kan het kind zich ontwikkelen in wie het wil zijn. We weten dat het aanleren van gedrag tijd kost en het vraagt om een doelgerichte inspanning van het kind en de leerkracht.

Onze handreiking en leerlijn gedrag geeft daarvoor gerichte handvatten en borgt schoolbrede routines. We hanteren dezelfde instructieprincipes als bij schoolvakken: we doen voor, leggen uit, oefenen in, herhalen en geven feedback (Rosenshine, 2012). We verwachten daarbij van alle leerlingen hetzelfde en maken geen uitzonderingen. Wanneer het moeilijk is om het gewenste gedrag te leren, leggen we de lat niet lager, maar ondersteunen we de leerlingen om het wel te kunnen. Hierin hebben we hoge verwachtingen, wij geloven dat

kinderen alles kunnen leren. De kinderen leren dat regels zinvol zijn en hen helpen om op school en in de maatschappij goed te functioneren.

We hanteren een autoritatieve opvoedingsstijl (Baumrind, 1991). Dat wil zeggen dat we zowel responsief als veeleisend zijn en op een vriendelijke, duidelijke manier leiding geven. De leerkracht voert regie, heeft oog en oor voor kinderen en legt besluiten uit, waarbij altijd het belang voor het kind en de groep wordt benoemd.

Met deze bewuste keuze van opvoedingsstijl, leren we de kinderen met leiding om te gaan en geven we hen passende ruimte en richting. Zo leren we kinderen dat ze bewuste keuzes kunnen maken in verschillende situaties. Leerkrachten reflecteren ook op het eigen gedrag en stijl van leidinggeven. Door middel van de Roos van Leary en de zeven pedagogische competenties, kunnen zij wisselen van positie en opvoedingsstijl wanneer dat nodig is.

Bronnen

- Baumrind, D. (1991). The influence of parenting style on adolescent competence and substance use. *The Journal of Early Adolescence*, 11, 56-95.
- Bennett, T. (2022). *Regie in de klas*. Culemborg: Uitgeverij Phronese.
- Biesta, G. (2015). *Het prachtige risico van onderwijs*. Uitgeverij Phronese.
- Handreiking en leerlijn gedrag het Mozaïek (2021)
- Van der Ploeg, P. (2023) Burgerschap in de mangel van overheidsdruk en onderwijskunde.